

ਜੇ. ਵੀ. ਗੁਪਤਾ ਜੇ.
 ਬਖਤਾਵਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ
 ਬਨਾਮ
 ਸਦਾ ਕੌਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।
 ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 3533 .
 4 ਸਤੰਬਰ 1986

ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ (1963 ਦਾ XXXVI) — ਸੈਕਸ਼ਨ 14— ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ (V ਦਾ 1908) — ਆਰਡਰ XXIII, ਨਿਯਮ 1 ਅਤੇ 2 — ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ 'ਤੇ ਨਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਗਿਆ — ਮੁਦਈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14(3) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਫਰੇਮ ਵਿੱਚ ਰਸਮੀ ਨੁਕਸ ਕਾਰਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਫੇਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ - ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ - ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਉਸੇ ਕਾਰਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ — ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲਾ — ਮੁਦਈ—ਕੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਵਿਚ ਬਿਤਾਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 14(3) ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ — ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ—ਕੀ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਦੀ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਹੁਕਮ XXIII ਦਾ ਉਹ ਨਿਯਮ (2) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਆਰਡਰ ਦੇ ਨਿਯਮ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਸੀਮਾ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ 'ਤੇ ਨਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਾਧੂ - ਤਣਾਅ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਸਮੀ ਨੁਕਸ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕੁਦਰਤ ਵਾਂਗ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਨਾਲ ਜੋੜੀ ਗਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨੁਕਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਮੁੱਖ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਉਸ ਰਸਮੀ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਯਤਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ

ਨੁਕਸ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਅਸਫਲ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।
(ਪਰਾ 7, 7-ਅ ਅਤੇ 9)

27 ਅਗਸਤ, 1985 ਨੂੰ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ, ਸਬ-ਜੱਜ 1st ਕਲਾਸ, ਮੁਕਤਸਰ, ਮਿਤੀ 11 ਮਈ, 1982 ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

CM ਨੰਬਰ 3764/C/85.

41 ਅਤੇ 27 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ, ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸਹਿਯੋਗੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਐੱਨ.ਐੱਲ . ਚੀਗਰਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਡੀ.ਐਸ.ਨੇਹਰਾ ਅਤੇ ਅਰੁਣ ਨਹਿਰਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਜੇ. ਵੀ. ਗੁਪਤਾ, ਜੇ.-

1. ਇਹ ਮੁਦਈ ਦੀ ਦੂਸਰੀ ਅਪੀਲ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਦੋਹਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕੇ ਜਾਣ ਵਜੋਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

2. ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੰਜ ਪੁੱਤਰ ਸਨ, ਸੰਪੂਰਨ ਸਿੰਘ, ਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ, ਚੰਦ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਖਤਾਵਰ ਸਿੰਘ। ਸਦਾ ਕੌਰ ਦਾ ਵਿਆਹ ਸਾਲ 1927 ਵਿਚ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਾਲ 1932 ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਸਦਾ ਕੌਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਤੀ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਭਰਾ ਚੰਦ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਕਰੇਵਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ। ਚੰਦ ਸਿੰਘ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਸੰਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਚਾਰ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਲਕਾਂ ਵਜੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜੱਦੀ ਸੀ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਧਾਲੀਵਾਲ ਜੱਟ ਸਨ। ਇੱਕ ਵਿਧਵਾ ਜਿਸਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ, ਆਪਣੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਲਟਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਸ ਦੇ ਵਾਰਸ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀ ਸਦਾ ਕੌਰ ਨੇ ਚੰਦ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਤੀ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਚ

ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਾਇਦਾਦ ਚਾਰੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਚੰਦ ਸਿੰਘ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਦਾ ਕੌਰ ਨਾਲ ਕਰੀਵਾ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਵੀ ਉਕਤ ਵੰਡ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਕੋਈ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਧੀ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂਕਿ ਮੁਦਈ ਦਾ ਭਰਾ ਸੰਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਦੋ ਧੀਆਂ ਕਰਤਾਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਜਸ ਕੌਰ ਛੱਡ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਸੰਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਮਿਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਚੰਦ ਸਿੰਘ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਚੰਦ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਆ ਗਏ। ਨਵੰਬਰ, 1961 ਵਿਚ, ਸਦਾ ਕੌਰ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ, ਮੁਦਈ ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਵਿਚ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਮੌਜੂਦ ਸੀ।

ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਵਜੋਂ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ। ਇਸ ਨਾਲ ਮੁਦਈਆਂ ਦੁਆਰਾ 19 ਜਨਵਰੀ, 1962 ਨੂੰ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਪਈ, ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਦੋ ਤਿਹਾਈ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ। ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਦਾ ਕੌਰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਹੱਕ ਉਲਟਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਮੁਦਈ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਅਸਲ ਕਾਬਜ਼ ਸਨ ਅਤੇ ਸਦਾ ਕੌਰ ਦਾ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 13 ਜੂਨ, 1962 ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿਧਵਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਤੀ ਦੇ ਭਰਾ ਨਾਲ ਪੁਨਰ-ਵਿਆਹ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੋਹਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ 7 ਅਗਸਤ, 1964 ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ। ਸਦਾ ਕੌਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੂਸਰੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਦਾ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ, ਵਿਵਾਦਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਕਤ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਬਹਿਸ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਇਹ ਸੀ: ਕੀ ਇੱਕ ਵਿਧਵਾ ਨੇ ਕਰੇਵਾ ਮਾਰ ਰੇਜ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੋਹ ਲਏ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸਾਲ 1961-62 ਦੌਰਾਨ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਠੇਕੇ ਦੀ ਜਮਾਬੰਦੀ ਹੋਈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਦਾ ਕੌਰ ਦਾ ਨਾਂ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਵਜੋਂ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਕਸੁਰੀਕਰਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਵੱਖਰਾ ਕੁਰੜਾ ਅਲਾਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮਾਰਚ, 1963 ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਲਿਆ। ਇਸ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਨੇ 9/10 ਨਵੰਬਰ, 1964 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ।, ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਦਾ ਕੌਰ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਰਾਸ਼ਨ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀਵਾਨੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਆਖਰਕਾਰ ਸਦਾ ਕੌਰ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਵੱਲੋਂ 3 ਨਵੰਬਰ, 1969 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੀ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਾਲ 1980 ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ।, ਸਾਲ 1964 (1964 ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 561) ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਣੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਉਸੇ ਕਾਰਨ 'ਤੇ ਨਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਨਾਲ ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 20 ਮਈ, 1971 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ, - ਆਰਡਰ ਕਾਪੀ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਪੀ. 11 ਦੁਆਰਾ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਦਾ ਕੌਰ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ, ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1 ਅਕਤੂਬਰ, 1980 ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਉਸਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ; ਇਸ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ 27 ਅਕਤੂਬਰ, 1980 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਸਦਾ ਕੌਰ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ 10 ਬਿਆਨਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦਾ ਵਿਆਹ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੇ ਚੰਦ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਚੰਦ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਤੀ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਖੋਹ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਾਲ 1961 ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਲ 1963 ਤੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦੇ: ਕੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੁਦਈ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਗੈਰ-ਅਨੁਕੂਲ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਕਤ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸਦਾ ਕੌਰ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ, ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਕਰਕੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਈ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਏਪੀਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਸੀਮਾ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਲਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

3. ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਹੀ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ: ਕੀ ਮੁਦਈਆਂ ਵੱਲੋਂ 27 ਅਕਤੂਬਰ 1980 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ?

4. ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਇਰ

ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਉਸੇ ਕਾਰਨ 'ਤੇ ਨਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਮੁਦਈ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ, ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14, (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਤਤਕਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ। ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਉਂਕਿ ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਉਸੇ ਕਾਰਨ 'ਤੇ ਨਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਡਰਾਅ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਮ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਉਹ ਸਿਰਲੇਖ ਸਨ। ਪਿਛਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿਓ। ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਐਚ. ਨਾਥ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਆਰਸੀ ਬਾਮਾ ਸਰਮਾ (1), ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਮਾਹਟਨ ਬਨਾਮ, ' ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

(1) ਏ.ਜੇ.ਆਰ. 1921 ਕੈਲ. 34.

ਖੇਲਵਾਨ ਸਿੰਘ (2), ਨਿਰਭੈਰਾਮ ਬਨਾਮ ਸੁਖਦੇਉ (3), ਭੀਮਨਗੌੜਾ ਬਨਾਮ ਐਸ. 1 ਆਈ. ਪਾਟਿਲ ((4) ਅਤੇ ਨਾਜਰਖਾਨ ਬਨਾਮ ਕੇਸਰਖਾਨ (5))। 1 ਸਿੱਖਿਅਕ (ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ) ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਆਈਟੀ ਬਨਾਮ ਪੂਰਨ ਮਾਲ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼ (6) ' ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। 20 ਮਈ, 1971 ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹੁਕਮ, ਕਾਪੀ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ. 11। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਉਸੇ ਕਾਰਨ 'ਤੇ ਓਲੇ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾਲ ਇਕ ਨਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਿੱਚਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੇ 14, ਸਿਰਫ਼। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨੁਕਸ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਅਸਫਲ ਹੋਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮਾਂ ਕੱਢਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜੌਹਰੀ ਮਾਈ ਬਨਾਮ ਸੂਰੀਆ ਸਿੰਘ (7), ਬਰੀਆ ਗੋਵਲ ਮੁਖਰਜੀ ਬਨਾਮ ਤਾਰਾ ਚੰਦ ਮਾਰੀਓਰੀ (8), ਮੁਨਸ਼ਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਗੁਰਦਿੱਤ, ਸਿੰਘ (9), ਜ਼ਫਰ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਬੋਰਡ ' ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ। ਮਾਲੀਆ (10), ਅਤੇ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਮੁਨਸ਼ਾ

ਸਿੰਘ (11) ਦਾ।

5. ਮੈਂ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਸਬੰਧਤ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ।

6. ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ. 11, ਮਈ 20, 1971 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਕਾਪੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਉਸੇ ਕਾਰਨ 'ਤੇ ਨਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਰਸਮੀ ਨੁਕਸ ਕੀ ਸੀ

- (2) ਏਆਈਆਰ 1922 ਪਟਨਾ ^4.
- (3) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1944 ਨਾਗਪੁਰ 307
- (4) ਏਆਈਆਰ 1960 ਮੈਸੂਰ 178
- (5) ਏਆਈਆਰ 1968 ਗੁਜਰਾਤ 229
- (6) ਏਆਈਆਰ 1975 ਐਸਸੀ 67.
- (7) 1970 PLR 385
- (8) ਏਆਈਆਰ 1921 ਪਟਨਾ 225
- (9) ਏਆਈਆਰ 1965 ਪੰਜਾਬ 80
- (10) ਏਆਈਆਰ 1985 ਐਸਸੀ 39.
- (11) ਏਆਈਆਰ 1977 ਐਸਸੀ, 640।

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫਰੇਮ ਹਾਲਾਂਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, -

"ਮੈਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਸੂਟ ਦੇ ਫਰੇਮ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਰਸਮੀ ਨੁਕਸ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੁਕਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੂਟ ਦੇ ਫੇਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ..."।

ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੈਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੁਦਈ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਪੈਰਾ 8 ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ, -

“ਕਿ 1964 ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੰਬਰ 661 (ਛੇ ਸੌ ਇਕਠ) (ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਨੌਂ ਸੌ ਚੌਹਠ) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਰਸਮੀ ਨੁਕਸ ਸਨ ਜੋ ਮੁਦਈ ਨੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਉਸੇ ਕਾਰਨ 'ਤੇ ਨਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਸਬ-ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਬੀ ਐਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ

ਦਿੱਤੀ। 20 ਮਈ, 1971 (ਵੀਹਵੀਂ ਮਈ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਨੌਂ ਸੌ 71) ਨੂੰ ਲਾਗਤ ਵਜੋਂ 100 (ਇੱਕ ਸੌ)।

ਇਸ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਕਥਿਤ ਰਸਮੀ ਨੁਕਸ ਦੇਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਮੁੱਖ ਜ਼ੋਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਅਗਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਪੱਖੀ ਸਥਿਤੀ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਨਹੀਂ ਲੜੀ ਗਈ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

7. ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਉਸੇ ਕਾਰਨ 'ਤੇ ਨਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਨਾਲ ਪਿਛਲੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ :

ਦੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੱਚਮੁੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ।

(1)

*	*	■	*	*	*
*	*		*	*	*
*	*		*	*	*
*	*		*	*	*

(2) ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1908 (1908 ਦਾ 5) ਦੇ ਆਰਡਰ XXIII ਦੇ ਨਿਯਮ 2 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਜਾਜ਼ਤ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਉਸ ਆਰਡਰ ਦਾ 1, ਜਿੱਥੋਂ ਅਜਿਹੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਪਹਿਲਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਸਫਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਵਿਆਖਿਆ।— ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ,—

- (a) ਉਸ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਸਾਬਕਾ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗ ਲੀਬਿਤ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਸ ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦਿਨ ਇਹ ਸਮਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਗਿਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ;
- (b) ਅਪੀਲ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਦਈ ਜਾਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ;
- (c) ਧਿਰਾਂ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਨੁਕਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਸਮੀ ਨੁਕਸ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਹੀ ਮੁਦਈ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। , ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉਹ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਗਲਤ ਜੁਆਬ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨੁਕਸ ਨਾਲ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਰਸਮੀ ਨੁਕਸ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਯਤਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਆਧਾਰ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ. 11, ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੂਟ ਦੇ ਫਰੇਮ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਰਸਮੀ ਨੁਕਸ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ - ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਅਸਫਲ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

7-ਏ. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲੜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨੁਕਸਦਾਰ ਸੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਸੂਟ

ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੇਨ ਟੇਨੇਬਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਵਜੋਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੇ ਆਰਡਰ XXIII ਦਾ ਨਿਯਮ 2 ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਡਰ ਦੇ ਨਿਯਮ 1 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਜਾਜ਼ਤ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਸੀਮਾ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਉਸੇ ਕਾਰਨ 'ਤੇ ਨਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸਿਰਫ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਕੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ - ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ ਤਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਗਲਤ ਜ਼ਬੋਬੰਦੀ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ।

8. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜ਼ੋਰੀ ਮੱਲ ਸੂਰੀਅਨ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਅਰਥਾਤ, ਉਚਿਤ ਲਗਨ, ਨੇਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਮੀਕਰਨ "ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਹੋਰ ਕਾਰਨ" ਹੈ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਵਿਆਪਕ ਐਪਲੀਟਿਊਡ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ *ejusdem generis* ਅਤੇ ਉਸੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਨੁਕਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਆਪਣੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨੁਕਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮੁੜ ਨਿਆਂਇਕਤਾ ਦੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਵਿਵਸਥਾਨ ਸਿੰਗਲ

ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:

“1 ਮੈਂ ਡਰਦਾ ਹਾਂ, ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਬਦਾਂ, 'ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਹੋਰ ਕਾਰਨ', ਨੂੰ ਉਦਾਰਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਵਾਲੇ ਅਰਥ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ-, ਉਹਨਾਂ ਨੁਕਸਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 'ਇਸ ਨੂੰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਨਿਆਂਇਕਤਾ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਜਿਹਾ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।”

9. ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘੇ ਕੇਸ ਅਤੇ ਅਜ਼ਾਰ ਖਾਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੀ (ਸੁਪਰਾ), ਐਨ ਇਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਜੋ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ। ਉਸੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ “ਜਾਂ ਉਸ ਵਰਗੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਰਨ”, ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ, -

ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ 'ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨੁਕਸ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ 'ਜਾਂ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਹੋਰ ਕਾਰਨ' ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਈਜ਼ੂਸਡੇਮ ਜੈਨਰੀਸ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨੁਕਸ' ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਰੰਗ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨੁਕਸ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਅੱਖਰ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ।

ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਮੈਨੂੰ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਜਾਣਾ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ

ਨਹੀਂ ਸਨ।

10. ਇਸ ਦੇ ਸਿਟੋ ਵਜੋਂ, ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਅਪੀਲ ਅਸਫਲ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਆਰ. ਐਨ. ਆਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਡੋਲਮਿਨ

ਡੀ. ਐੱਸ. ਤੇਵਤੀਆ ਅਤੇ ਐੱਮ. ਐੱਮ. ਪੁੰਡੀ ਜੇ. ਜੇ.

ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਖੇਤਰਪਾਲ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ,

ਬਨਾਮ

ਸਤੀਸ਼ ਲਾਲ, - ਜਵਾਬਦੇਹ।

1984 ਦੇ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ 131 -M ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ।

10 ਸਤੰਬਰ 1986

ਹਿੰਦੂ ਸੈਰਿਜ ਐਕਟ (1955 ਦਾ XXV)- ਸੈਕਸ਼ਨ 13, 13-ਬੀ(2), 23 ਅਤੇ 28(1)- ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ (1908 ਦਾ V)- ਸੈਕਸ਼ਨ 96(3)- ਤਲਾਕ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ-ਅਧੀਨ— ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਝੌਤਾ ਗਲਤ ਡੀਡ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ-ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਡਿਕਰੀ ਪਾਸ ਕਰਦੀ ਹੈ-ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਡਿਕਰੀ-ਕੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 28 -ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 96 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ -ਕੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਹੈ —ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ — ਮਾਤਰੀ ਅਦਾਲਤ—ਕੀ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਾ 13 ਬੀ (2) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ —ਅਦਾਲਤ—ਕੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਸਮਝੌਤਾ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 23 ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਹਿਮਤੀ 'ਤੇ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਤਲਾਕ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਸਿਰਫ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਆਹ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਧਾਰਾ 13-ਬੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੋਵੇ। ਐਕਟ, 1955 ਪਰ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਤਲਾਕ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਸਿਰਫ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਸਾਂਝ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਸਗੋਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ- ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਿਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਫਰਮਾਨ ਦਾ ਅਟੁੱਟ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਤੱਥਹੀਣ, ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 28 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਸਬੰਧ

ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇ, ਸਿਵਲ ਕੋਡ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, 1908. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ